

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Теорія мовного дискурсу зі змістовим модулем: композиція текстів різних жанрів
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра германської філології
Розробник(и)	<u>Таценко Наталія Віталіївна</u> , доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри германської філології, Ємельянова Олена Валеріанівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти; НРК – 8 рівень; QF-LLL – 7 рівень; FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 48 години становить контактна робота з викладачем (32 години лекцій, 16 годин лабораторних, 4 години – модульні контрольні роботи), 102 годин становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською та англійською мовами
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Дисципліна за вибором студента. Цикл професійної та практичної підготовки. ВБ1.04 8.035.041-04 Метазнаки перекладознавства
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з дисциплін: «Практичний курс англійської мови», «Українська мова і література», «Вступ до мовознавства зі змістовим модулем: вступ до перекладознавства» «Порівняльна лексикологія», «Проблеми соціального варіювання мови в аспекті перекладу»,

	«Теоретична граматики», «Граматичні проблеми перекладу»
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих філологів-перекладачів, досягнення ними фундаментального мислення та системи спеціальних знань у галузі дискурсології, жанрової та композиційної специфіки текстів, які здатні виконувати якісний переклад з англійської та на англійську мову з огляду на жанрові особливості текстів	
4. Зміст навчальної дисципліни	
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1 «Теорія мовного дискурсу»</p> <p>Тема 1. Когнітивно-дискурсивна парадигма лінгвістики. Комунікативна лінгвістика, її методи дослідження, зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплінами. Лінгвосинергетика як новітній напрям філологічних досліджень.</p> <p>Тема 2. Сучасні теорії дискурсу. Категорії дискурсу. Типологія дискурсу. Дискурсивний аналіз. Дискурс як когнітивно-синергетичний феномен.</p> <p>Тема 3. Концепт як ментальна одиниця дискурсу. Концепт у когнітивно-синергетичному висвітленні: параметричні ознаки. Фрейм як засіб структурування концепту. Фрактальна будова концепту.</p> <p>Тема 4. Теорія мовленнєвої діяльності: синергетичний вимір. Теорія мовленнєвих актів. Конверсаційні імплікатури в синергетичному аспекті. Самоорганізація дискурсивних актів.</p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2 «Композиція текстів різних жанрів»</p> <p>Тема 5. Жанр. Композиція. Основні поняття. Базові принципи жанру та композиції. Зв'язок композиції з граматиною, літературою, риторикою. Лексичні та граматичні особливості. Тема. План. Логічне оформлення думок, ідей. Вокабулярний запас як основа композиції текстів.</p> <p>Тема 6. Базові принципи композиції.</p> <p>Тема 7. Композиція текстів різних жанрів. Розповідні та описові тексти. Аргументація та переконання. Критика прозаїчних та поетичних текстів. Листи: аналіз, характеристика, види.</p> <p>Тема 8. Історія пунктуації англійської мови.</p>	
5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
РН1	Знати понятійний апарат дискурсології та текстології, розпізнавати панівні парадигми й сучасні теорії дискурсу, розуміти структуру сучасного дискурсу, осмислювати його як синергетичну

	полісистему; розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняної і світової лінгвістики, визначати оригінальні інноваційні методи лінгвістичних досліджень і підходи до вивчення дискурсу
PH2	Здійснювати типологію дискурсу, знаходити закономірності текстів різних жанрів та мистецтва їхньої композиції, зокрема таких аспектів, як розповідь, опис, викладення, переказ, аргументація, переконання, критика прозаїчних та поетичних художніх текстів, написання листів (ділові, особисті); застосовувати набуті знання під час написання магістерської роботи та наукових статей
PH3	Пояснювати інноваційну термінологію дискурсу в рамках сучасних мовознавчих концепцій, використовувати поняття дискурсології в написанні оригінальних наукових праць у галузі лінгвістики та перекладознавства; застосовувати інноваційні методи досліджень під час дискурсивного аналізу
PH4	Демонструвати уміння давати характеристику комунікативної ситуації, мовленнєвого та дискурсивного актів, концепту, жанру, базових законів композиції текстів, узагальнювати знання про основні параметри, що характеризують вокабулярний запас мови та пунктуацію
PH5	Аналізувати дискурсивні аспекти мов оригіналу та перекладу, їхню соціальну диференціацію, враховувати сучасні поняття жанру й композиції під час перекладу та робити висновки про їхню доречність у переході від вихідного до цільового тексту; створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПРН 1	Розуміти основні проблеми сучасної філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; розв'язувати складні лінгвістичні та перекладацькі завдання в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій
ПРН 2	Розуміти структуру філологічної науки (поділ знань на мовознавчий, перекладознавчий та літературознавчий складники); знати систему мови та дискурсу, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності
ПРН 3	Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати лінгвістичні явища і процеси, що їх зумовлюють, під час написання інноваційних наукових праць
ПРН 4	Мати поглиблені знання основних понять, теорій та концепцій філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній та науковій діяльності; застосовувати бази даних лінгвістичного

	спрямування, використовувати сучасні методи дослідження та інформаційні технології для опрацювання текстової інформації
ПРН 5	Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й дискурсу та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
<p>Видами навчальних занять під час вивчення дисципліни є лекції (Л) та лабораторні заняття (ЛЗ).</p> <p>Тема 1.</p> <p>Л 1. Когнітивно-дискурсивна парадигма лінгвістики.</p> <p>Л 2. Комунікативна лінгвістика, її методи дослідження, зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплінами. Лінгвосинергетика як новітній напрям філологічних досліджень.</p> <p>ЛЗ 1. Когнітивно-дискурсивна парадигма лінгвістики. Комунікативна лінгвістика. Лінгвосинергетика як новітній напрям філологічних досліджень.</p> <p>Тема 2.</p> <p>Л 3. Сучасні теорії дискурсу. Категорії дискурсу.</p> <p>Л 4. Типологія дискурсу. Дискурсивний аналіз. Дискурс як когнітивно-синергетичний феномен.</p> <p>ЛЗ 2. Сучасні теорії дискурсу. Категорії та типологія дискурсу. Дискурсивний аналіз. Дискурс як когнітивно-синергетичний феномен.</p> <p>Тема 3.</p> <p>Л 5. Концепт як ментальна одиниця дискурсу. Концепт у когнітивно-синергетичному висвітленні: параметричні ознаки.</p> <p>Л 6. Фрейм як засіб структурування концепту. Фрактальна будова концепту.</p> <p>ЛЗ 3. Концепт як ментальна одиниця дискурсу. Концепт у когнітивно-синергетичному висвітленні. Фрейм як засіб структурування концепту. Фрактальна будова концепту.</p> <p>Тема 4.</p> <p>Л 7. Теорія мовленнєвої діяльності: синергетичний вимір. Теорія мовленнєвих актів.</p> <p>Л 8. Конверсаційні імплікатури в синергетичному аспекті. Самоорганізація дискурсивних актів.</p> <p>ЛЗ 4. Теорія мовленнєвої діяльності: синергетичний вимір. Теорія мовленнєвих актів. Конверсаційні імплікатури в синергетичному аспекті. Самоорганізація дискурсивних актів.</p> <p>Тема 5.</p> <p>Л 9. Жанр. Композиція. Основні поняття. Зв'язок композиції з граматиною, літературою, риторикою. Лексичні та граматичні особливості.</p> <p>Л 10. Тема. План. Логічне оформлення думок, ідей. Вокабулярний запас як основа композиції текстів.</p> <p>ЛЗ 5. Жанр. Композиція. Основні поняття. Зв'язок композиції з граматиною, літературою, риторикою. Лексичні та граматичні особливості. Логічне оформлення</p>	

думок, ідей. Вокабулярний запас як основа композиції текстів.

Тема 6.

Л 11. Базові принципи композиції.

Л 12. Сучасні виклики композиції.

ЛЗ 6. Композиція: базові принципи та сучасні виклики.

Тема 7.

Л 13. Композиція текстів різних жанрів. Розповідні та описові тексти.

Л 14. Аргументація та переконання. Критика прозаїчних та поетичних текстів.

Листи: аналіз, характеристика, види.

ЛЗ 7. Композиція текстів різних жанрів. Розповідні та описові тексти. Аргументація та переконання. Критика прозаїчних та поетичних текстів. Листи: аналіз, характеристика, види.

Тема 8.

Л 15. Історія пунктуації англійської мови.

Л 16. Пунктуація англійської мови: сучасний стан.

ЛЗ 8. Історія та сучасний стан пунктуації англійської мови.

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Підготовка до лекцій, мікрОВикладання

НД 2. Підготовка до лабораторних занять

НД 3. Підготовка до 2-х тестів за темами 1-4, 5-8

НД 4. Індивідуальні завдання (письмові роботи), основну частину яких становить аналіз, за результатами вивчення тем 1-4, 5-8

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1. лекції-візуалізації;

МН2. інтерактивні лекції;

МН3. лабораторні заняття (мультимедійна презентація, навчальна дискусія/дебати, кейс-стаді/аналіз ситуації)

МН4. модульне навчання;

МН5. мозковий штурм.

Лекції надають студентам матеріали з теорії дискурсу та композиції текстів різних жанрів з різних точок зору, знайомлять їх із понятійним апаратом сучасної дискурсології та текстології, концептом, мовленнєвими та дискурсивними актами, імплікатурами, сучасними викликами композиції текстів, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1, РН 2). Лекції ґрунтуються на використанні знань у вигляді окремих змістових модулів, що інтегруються з іншими частинами курсу (РН 3). Вони доповнюються завданнями для самостійної роботи, виконання яких надає студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практиці (РН 4 та РН 5). Лекції доповнюються лабораторними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 1 та РН 2). Підготовка до лабораторних занять сприятиме активізації пізнавальної діяльності здобувачів за рахунок асоціації їхнього власного досвіду з предметом навчання (РН 3). Самостійному навчанню сприятиме

підготовка до лекцій, лабораторних занять, а також робота в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, а потім проаналізовані, обговорені та продемонстровані у звіті про виконання завдань практико-орієнтованого навчання. Під час підготовки до презентацій за результатами практико-орієнтованого навчання студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого критичного читання, синтезу та аналітичного мислення.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: опитування, тестування та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань, самооцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних та письмових опитувань (тестувань) (M1), перевірки письмових робіт (M2), індивідуальних презентацій та колективних дискусій (M3). Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, будуть відхилені.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит має бути не менше ніж 30 балів

Оцінка студента формується таким чином:

1. ситуативне завдання (вирішення, презентація, обговорення) 30 балів;
2. контрольна робота (тести, задачі) 30 балів;

3. індивідуальне дослідницьке завдання/есе (виконання, презентація, захист) 40 балів.

В особливих ситуаціях робота протягом семестру може бути виконана дистанційно:

1. ситуативне завдання (вирішення) 30 балів,
2. реферат 30 балів,
3. індивідуальне дослідницьке завдання/есе (виконання) 40 балів.

Форма підсумкового контролю – залік, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання	Навчальний процес потребує використання мультимедіа (ЗН 1) та програмного забезпечення для підтримки MixLearning (ЗН 2).
10.2 Інформаційне та навчально- методичне забезпечення	Основна література. 1. О. V. Yemelyanova. Methodological instructions for self-study and independent work for the course “Text Composition”. Sumy: Sumy State University, 2016. – 52 p. Допоміжна література: 2. Как нарисовать портрет птицы: методология когнитивно-коммуникативного анализа языка : кол. монография / под ред. И. С. Шевченко. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2017. 246 с. 3. Н. В. Таценко. Новий метод дослідження у сучасних наукових лінгвістичних розвідках. Міждисциплінарні дослідження складних систем: [збірник наукових праць]. Номер 15. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 21-33. (Web of Science). 4. Н. В. Таценко. Основи теорії мовного дискурсу : навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2011. 177 с. 5. Н. В. Таценко. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Теорія мовного дискурсу». Суми: Сумський державний університет, 2011. 66 с. 6. Н. В. Таценко. Реалізація емпатії в сучасному англomовному дискурсі: когнітивно-синергетичний аспект Суми : Сумський державний університет, 2017. 357 с. 7. Журнал «Філологічні трактати». – 2009 - 2019. http://tractatus.sumdu.edu.ua/